

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อ	
ภาษาไทย	ข
ภาษาลาว	ง
Abstract	ฉ
สารบัญ	ฅ
สารบัญภาพประกอบและภาพลายเส้น	ญ
บทที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างล้านนา ล้านช้าง : มุมมองด้านประวัติศาสตร์	
โดย ท่านสุเนต โปทิสาน หัวหน้าเวียงงานประวัติศาสตร์และหอพิพิธภัณฑ	1
ภาษาลาว	15
บทที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างล้านนา ล้านช้าง : มุมมองด้านสถาปัตยกรรม	
สถาปัตยกรรมในเมืองหลวงพระบาง	
โดย ท่านลิก สิงคำตัน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวิจิตรกรรมภาคเหนือ	29
การศึกษาเปรียบเทียบเจดีย์ในเมืองเชียงใหม่และเมืองหลวงพระบาง	
โดย จิรศักดิ์ เดชวงศ์ญา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	36
องค์ประกอบของศาสนสถานและลักษณะวิหารเมืองเชียงใหม่และเมืองหลวงพระบาง	
โดย วรลัญจก์ บุญสุรัตน์ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	51
ภาษาลาว	69
บทที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างล้านนา ล้านช้าง : มุมมองด้านปฏิมากรรม	
พุทธศิลปะล้านช้าง	
โดยท่านสมบุญ บุญทะวง แผนกแถลงข่าวและวัฒนธรรมแขวงหลวงพระบาง	103
พระพุทธรูปในเมืองหลวงพระบาง : ศึกษาในแง่ความสัมพันธ์กับเมืองเชียงใหม่	
(พุทธศตวรรษที่ 19-22)	
โดย ร.ศ.ม.ถ. สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	107
ภาษาลาว	123

	หน้า
บทที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างล้านนา ล้านช้าง : มุมมองด้านจิตรกรรม จิตรกรรมในเมืองหลวงพระบาง	
โดย ท่านสมบุญ บุนทะวง แผนกแถลงข่าวและวัฒนธรรมแขวงหลวงพระบาง	141
การศึกษาเปรียบเทียบจิตรกรรมฝาผนังเชียงใหม่และหลวงพระบาง	
โดยกาญจพงษ์ เลาหะสม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	146
ภาษาลาว	157
สรุป	
ภาษาไทย	171
ภาษาลาว	175

สารบัญภาพประกอบและภาพลายเส้น

รูปที่	หน้า
1 พระธาตุห่มากโม วัดวิหุน เมืองหลวงพระบางบูรณะครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2480	179
2 สถูปจำลองสำริดทรงดอกบัว เคยจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์วัดพระธาตุหริภุญชัย อ. เมือง จ. ลำพูน อายุราวพุทธศตวรรษที่ 21	179
3 สถูปจำลองทองคำ พบจากกรุพระธาตุห่มากโม วัดวิหุน เมืองหลวงพระบาง ปัจจุบันจัดแสดงในหอพิพิธภัณฑ์เมืองหลวงพระบาง อายุราวพุทธศตวรรษที่ 21	179
4 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดเกาะกลาง ต. หนองคู อ. ป่าซาง จ. ลำพูน อายุราวกลางพุทธศตวรรษที่ 20	180
5 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดทาดน้อย เมืองหลวงพระบาง สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2091	180
6 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดหนองจลิน (ร้าง) อ. เมือง จ. เชียงใหม่ อายุราวปลายพุทธศตวรรษที่ 21	180
7 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดโลกโมฬี (ร้าง) อ. เมือง จ. เชียงใหม่ อายุราวปลายพุทธศตวรรษที่ 21	180
8 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดเชียงมั่น อ. เมือง จ. เชียงใหม่ รูปแบบปัจจุบันเข้าใจว่าเป็นแบบที่บูรณะราวต้นพุทธศตวรรษที่ 22	181
9 เจดีย์ทรงมณฑปปราสาทจำลองสำริด พญาหลวงมังสะแพรกหล่อขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2270 ปัจจุบันอยู่ในวิหารวัดวิหุน เมืองหลวงพระบาง	181
10 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดสี่สะพานห้วยทะเว โลภ บ้านสังคโลก เมืองหลวงพระบาง เข้าใจว่าบูรณะทับเจดีย์องค์เดิมราวกลางพุทธศตวรรษที่ 25	181
11 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดอาไพ เมืองหลวงพระบาง อายุราวพุทธศตวรรษที่ 21	181
12 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดหมื่นนา เมืองหลวงพระบาง อายุราวพุทธศตวรรษที่ 21	182
13 เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดอุโมงค์อารยมณฑล ต. ศรีภูมิ อ. เมือง จ. เชียงใหม่ อายุราวปลายพุทธศตวรรษที่ 21	182
14 เจดีย์ทรงยอดบัวเหลี่ยมวัดอาฮาม เมืองหลวงพระบาง ตามประวัติกล่าวว่า สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้ามังทาคูราชเมื่อราว พ.ศ. 2365	182
15 เจดีย์ทรงบัวเหลี่ยมวัดเสียม่วน เมืองหลวงพระบาง ตามตำนานระบุว่าสร้างในรัชกาล พระเจ้าจันทรเทพประกาศุมเมื่อ พ.ศ. 2396	182
16 เจดีย์ทรงระฆังวัดเชียงเหล็ก บ้านเชียงเหล็ก เมืองหลวงพระบาง อายุราว พุทธศตวรรษที่ 22	183
17 เจดีย์ทรงระฆังวัดอีค้าง เวียงกุมกาม อ. สารภี จ. เชียงใหม่ อายุราวต้นพุทธศตวรรษที่ 22	183

18	เจดีย์ทรงบัวเหลี่ยมวัดทาดหลวง เมืองหลวงพระบาง ตำนานกล่าวว่าสร้างในรัชกาล พระเจ้ามังทาคูราช เมื่อ พ.ศ. 2361	183
19	พระธาตุศรีสองรัก อ. คำนงชัย จ. เลย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2103 โดยพระไชยเชษฐาธิราช	183
20	เจดีย์ทรงปราสาทยอดเจดีย์วัดปราสาทคุ่ม (ร้าง) อ. เชียงแสน จ. เชียงราย อายุราวต้นพุทธศตวรรษที่ 22	184
21	ซุ้มโขงทางด้านทิศตะวันตก วัดวิชุน เมืองหลวงพระบาง	184
22	ซุ้มโขงวัดชมพู อ. เมือง จ. เชียงใหม่ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 22	184
23	หอกกลางวัดเสียม่วน เมืองหลวงพระบาง	184
24	หอไตร วัดปากอู เมืองปากอู แขวงหลวงพระบาง	185
25	หอเทวดา วัดจุมค้อ เมืองหลวงพระบาง	185
26	อุบมุง วัดเชียงทอง เมืองหลวงพระบาง	185
27	วิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง อ. เกาะคา จ. ลำปาง	186
28	วิหารวัดต้นแก้ว ต. หนองควาย อ. หางดง จ. เชียงใหม่ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2401	186
29	สิมวัดเชียงทอง เมืองหลวงพระบาง	186
30	สิมวัดคีลี เมืองหลวงพระบาง	187
31	สิมวัดสี่พุทธะบาท (ป่าแค) เมืองหลวงพระบาง สร้างสมัยพระเจ้าจันทรเทพประกาศ เมื่อ พ.ศ. 2396	187
32	วิหารวัดปราสาท อ. เมือง จ. เชียงใหม่ สร้างโดยพระยาหลวงสามล้านเมื่อ พ.ศ. 2366	187
33	โครงสร้างไม้ต่างใหม่ วิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง อ. เกาะคา จ. ลำปาง	188
34	ปราสาทผึ้ง (สัตตบุริพัน) บนสันหลังคาสิมวัดเชียงทอง หลวงพระบาง	188
35	วันเล่น ประดับที่สันหลังคาอุบมุง วัดเชียงทอง หลวงพระบาง	188
36	พระพุทธรูป “พระบาง” ปางประธานอภัยทั้งสองพระหัตถ์ สัมฤทธิ์ ศิลปะลาว-เขมร แบบหลังบายนตอนปลาย อายุราวครึ่งหลังของพุทธศตวรรษที่ 19 ถึง ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 พระราชวังหลวงพระบาง	189
37	พระพุทธรูปปางประธานธรรม สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย-เขมรแบบหลังบายน อายุราวต้นพุทธศตวรรษที่ 19 จากวัดสุวรรณาราม อ. สุวรรณโลก จ. สุโขทัย สูง 90 ซม. ทะเบียนเลขที่ อท. 16 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุวรรณาราม จ. สุโขทัย	189
38	พระพุทธรูป “เจ้าแม่บูรพาราม” ปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะอุทองสมัยหลัง (หรือแบบศิลปกรรมอยุธยาตอนต้น) อายุประมาณ พ.ศ. 1955 (ค.ศ. 1412) ลงมา ได้จากสุโขทัยสูง 83 ซม. เลขทะเบียน อท. 34 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุวรรณาราม จ. สุโขทัย	189

- 39 พระพุทธรูป “เจ้าแม่ศรีมหาตมา” ปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย-ล้านนา อายุประมาณ พ.ศ. 1952-1944 (ค.ศ. 1409-1451) สูง 108 ซม. วัดพระเชตุพน (วัดโพธิ์) กรุงเทพฯ 189
- 40 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะอุททองสมัยหลัง อายุราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20 องค์พระสูง 183 ซม. ฐานไม้ เลขทะเบียน ชท 98/006 วัดเชียงทอง หลวงพระบาง 190
- 41 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย-ล้านนา อายุราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20 สูง 78 ซม. เลขทะเบียน ชท 98/007 วิหารพระพุทธไสยาสน์ วัดเชียงทอง หลวงพระบาง 190
- 42 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย-ล้านนา อายุราวครึ่งหลังของ พุทธศตวรรษที่ 20 สูง 163 ซม. วัดเจดีย์ อ. เมือง จ. น่าน 190
- 43 พระพุทธรูปปางมารวิชัย (ชำรุด) สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย-ล้านนา อายุราว พุทธศตวรรษที่ 19-20 สูง 17.0 ซม. เลขทะเบียน 54.2873 พิพิธภัณฑ์ส่วนตัวของ A.B.Griswold 190
- 44 พระพุทธรูปปางลีลา สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย-น่าน สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1969-1970
(44.1) องค์ที่วัดพญาภูพระหัตถ์ซ้ายแสดงปางประทานอภัย สูง 193 ซม. 191
(44.2) องค์ที่วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร พระหัตถ์ขวาแสดงปางประทานอภัย สูง 196 ซม. 191
- 45 พระพุทธรูปปางมารวิชัย (ชำรุด) สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย-น่าน กำหนดอายุราว พุทธศตวรรษที่ 20 พระประธานวัดมโนรมย์ หลวงพระบาง 191
- 46 พระพุทธรูป “พระเจ้าทองทิพย์” ปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย-ล้านนา สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1992-1993 สูง 417 ซม. พระประธานวัดสวนตาล อ. เมือง จ. น่าน 191
- 47 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะหลวงพระบาง-ล้านนา กำหนดอายุราว พุทธศตวรรษที่ 21 วัดป่าไผ่ หลวงพระบาง 191
- 48 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะหลวงพระบาง-ล้านนา สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2072 สูง 100.01 ซม. เลขทะเบียน ชม. 98/01 วัดเชียงยืน หลวงพระบาง 192
- 49 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างเชียงใหม่ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2060 สูง 112 ซม. วัดชัยพระเกียรติ อ. เมือง จ. เชียงใหม่ 192
- 50 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างเชียงใหม่ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2062 สูง 130 ซม. วัดป่าพร้าวใน จ. เชียงใหม่ 192
- 51 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาช่างสกุลช่างหลวงพระบาง กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 21 สูง 75 ซม. เลขทะเบียน ทล 98/05 วัดทาดหลวง หลวงพระบาง 192

- 52 พระพุทธรูป “หลวงพ่อนาค” ปางสมาธิ สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างพะเยา
สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2019 ได้มาจากวัดบุญาร่วงหรือวัดบุญนาค เลขทะเบียน กท. 93
พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พระราชวังบวรสถานมงคล 192
- 53 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างหลวงพระบาง
กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 21 สูง 87 ซม. เลขทะเบียน ทล 98/1
วัดทาดหลวง หลวงพระบาง 193
- 54 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างเวียงจันทน์ กำหนดอายุราว
พุทธศตวรรษที่ 21 เลขทะเบียน สสก 117 ระเบียบคดีสี่สะเกต นครเวียงจันทน์ 193
- 55 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างหลวงพระบาง สร้างขึ้นเมื่อ
พ.ศ. 2027 สูงราว 80 ซม. Three Gongs Monastery หลวงพระบาง 193
- 56 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างหลวงพระบาง
กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 22 สูงราว 110 ซม. เลขทะเบียน ทน 98/04
วัดทาดน้อย หลวงพระบาง 193
- 57 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างเชียงใหม่
สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2133 สูง 114 ซม. วัดปราสาท อ. เมือง จ. เชียงใหม่ 194
- 58 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างเวียงจันทน์ สร้างขึ้นเมื่อ
พ.ศ. 2186 สูง 93 ซม. เลขทะเบียน สสก 11/82 พระระเบียบวัดสี่สะเกต นครเวียงจันทน์ 194
- 59 พระพุทธรูปลีลา สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างหลวงพระบาง กำหนดอายุราว
พุทธศตวรรษที่ 22 สูง 172 ซม. เลขทะเบียน ม 98/04 วัดใหม่ หลวงพระบาง 194
- 60 พระพุทธรูปลีลา สัมฤทธิ์ ศิลปะสุโขทัย กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 20-21
สูง 60.5 ซม. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร 194
- 61 พระพุทธรูปลีลา ทองเหลือง ศิลปะสุโขทัยหมวดกำแพงเพชร กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษ
ที่ 21-22 สูง 51.0 ซม. เลขทะเบียน 54.2765 พิพิธภัณฑ์ส่วนบุคคลของ A.B. Griswold 194
- 62 พระพุทธรูปลีลา สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างเวียงจันทน์ กำหนดอายุราว
พุทธศตวรรษที่ 22 พิพิธภัณฑ์หอพระแก้ว นครเวียงจันทน์ 195
- 63 พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างเวียงจันทน์
สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2150 สูง 69 ซม. เลขทะเบียน สสก 11/52
พระระเบียบวัดสี่สะเกต นครเวียงจันทน์ 195
- 64 พระพุทธรูปปางไสยาสน์ สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างหลวงพระบาง
สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2112 วิหารพระพุทธไสยาสน์ วัดเชียงทอง หลวงพระบาง 195
- 65 พระพุทธรูปปางไสยาสน์ สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างลำปาง
สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2145 วัดเกาะ อ. เมือง จ. ลำปาง 195

66	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างหลวงพระบาง สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2173 องค์พระสูง 70 ซม. ฐานสูง 17 ซม. เลขทะเบียน ม 98/05 วัดใหม่ หลวงพระบาง	195
67	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านช้างสกุลช่างหลวงพระบาง กำหนดอายุราว พุทธศตวรรษที่ 22 สูง 70 ซม. เลขทะเบียน อพ 98/01 วัดอาโพน หลวงพระบาง	196
68	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างน่าน กำหนดอายุราว กลางพุทธศตวรรษที่ 22 สูง 53 ซม. เลขทะเบียน 6/2523 เดิมเป็นสมบัติของ เจ้าผู้ครองนครน่าน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ น่าน	196
69	พระพุทธรูปปางมารวิชัย สัมฤทธิ์ ศิลปะล้านนาสกุลช่างน่าน กำหนดอายุราวครึ่งหลัง ของพุทธศตวรรษที่ 22 สูง 75 ซม. เลขทะเบียน ย.1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน	196
70	ลายคำประดับผนังมุขหน้าของสิมวัดเชียงทอง เมืองหลวงพระบาง	196
71	ลายคำแบบภาพเล่าเรื่อง ผนังภายในสิมวัดเชียงทอง เมืองหลวงพระบาง	197
72	ลายคำภาพอดีตพุทธ บนผนังหลังพระประธานของสิมวัดเชียงยี่น เมืองจอมเพ็ด แขวงหลวงพระบาง	197
73	ภาพประดับกระจกสีเล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านผนังด้านนอกของวิหารน้อย วัดเชียงทอง เมืองหลวงพระบาง	197
74	ลายคำรูปหม้อปรัมหมุ่ แผงคอสองวิหารวัดปางยงคก อ. เกาะคา จ. ลำปาง	198
75	ลายคำรูปต้นศรีมหาโพธิ์ พระอาทิตย์ พระจันทร์ และเทพอัษฎสีพร้อมช่อดอกไม้ บนผนังหลังพระประธาน วิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง อ. เกาะคา จ. ลำปาง	198
76	ลายคำรูปโขนทรงปราสาท และลายหงส์ มังกร บนผนังด้านหลังพระพุทธรูปหิน ในวิหารลายคำ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร เชียงใหม่	198
77	ลายคำพุทธประวัติตอนปรินิพพาน บนผนังวิหารวัดปราสาท อ. เมือง จ. เชียงใหม่	198
78	ภาพจิตรกรรมฝาผนังรูปอดีตพุทธในกรุเจดีย์วัดอุโมงค์เถรจันทร์ เชียงดอยสุเทพ เชียงใหม่ อายุราวต้นพุทธศตวรรษที่ 20	199
79	จิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างไทใหญ่ เรื่องพุทธประวัติตอนเสด็จออกมหาภิเนษกรรม บนผนังวิหารวัดบวกรกหลวง ต. ท่าศาลา อ. เมือง จ. เชียงใหม่	199
80	จิตรกรรมฝาผนังเรื่องสุวรรณหงส์ ตอนพระสุวรรณหงส์ลอบเข้าเมืองมัตตัง บนผนังด้านทิศใต้ของวิหารลายคำ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร เชียงใหม่	199
81	ภาพสะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเชียงใหม่ ในจิตรกรรมฝาผนังเรื่องสังข์ทอง บนผนังด้านทิศเหนือของวิหารลายคำ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร เชียงใหม่	200
82	จิตรกรรมฝาผนังที่ระเบียงวัดพระธาตุดอยสุเทพ ฝีมือบุญปิ่น พงศ์ประดิษฐ์	200

83	จิตรกรรมฝาผนัง ผนังวิหารวัดคอยสุเทพ เรื่องพระเวสสันดรชาดก ตอนทานกัมม์ เลียนแบบภาพเขียนของพระเทวาภินิมิตที่จัดพิมพ์จำหน่ายโดย นายสม พ่วงภักดี	200
84	จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าแค (สีพุทธะบาท) เรื่องรามเกียรติ์ เมืองหลวงพระบาง ศิลปะแบบกรุงเทพฯ	201
85	รายละเอียดของพระราม นางสีดา และพระลักษมณ์ ในจิตรกรรมฝาผนังวัดป่าแค	201
86	ภาพเต็มยศชาดก จิตรกรรมฝาผนังวัดล่องคูน เมืองจอมเพ็ด แขวงหลวงพระบาง ศิลปะแบบกรุงเทพฯ	201
87	จิตรกรรมฝาผนังวัดล่องคูน ภาพเต็มผนังช่วงเสา เรื่องกฐินที่ชาดกบนซีกด้านซ้าย และจันทกุมารชาดกทางซีกขวาและด้านบน	202
88	จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าสวก เมืองหลวงพระบาง เรื่องชมพูบดี ตอนสามเณรกำลัง นำพระยาชมพูบดีเข้าเมืองเพื่อไปเฝ้าพระพุทธเจ้า	202
89	ภาพพระยาชมพูบดีขณะเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าซึ่งทรงเนรมิตพระองค์เป็นพระจักรพรรดิราช จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าสวก เมืองหลวงพระบาง	202
90	จิตรกรรมฝาผนังเรื่องพุทธประวัติ บนผนังด้านนอกบริเวณมุขหน้าของสิมวัดดอนโม เมืองเชียงเงิน แขวงหลวงพระบาง	203
91	รายละเอียดของฉากสถาปัตยกรรมหรือภาพเมือง จิตรกรรมฝาผนังสิมวัดดอนโม ฝีมือช่างพื้นเมืองหลวงพระบาง	203
ภาพถ่ายเส้นที่		
1	ภาพตัดขวางวิหาร 3 แบบ ในเมืองหลวงพระบาง	204
2	รูปแบบหลังคาวิหารในเมืองหลวงพระบาง	205
3	แผนผังวิหาร 3 แบบ ในเมืองหลวงพระบาง	206
4	ภาพเจดีย์รูปแบบต่าง ๆ ในประเทศลาว	207
5	ภาพถ่ายเส้นพระธาตุหมากโม วัดวิหุน หลวงพระบาง	208
6	ภาพถ่ายเส้นเจดีย์วัดทาดหลวง หลวงพระบาง	209
7	ภาพถ่ายเส้นวิหารวัดเชียงทอง หลวงพระบาง	210
8	ภาพถ่ายเส้นวิหารลายคำ วัดพระสิงห์ฯ เชียงใหม่	211
9	ภาพถ่ายเส้นนาคพันต์และแขนนางของวิหารในเชียงใหม่และหลวงพระบาง	212